

Journal of Analytic Divinity
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/jad>
E-ISSN: 2602-3792
5 (3) (Aralık/December 2021), 112-130.

YDS Arapça Sınavına Dair Bazı Tespit ve Öneriler (2013-2018)
Some Determinations and Suggestions Regarding YDS Arabic Exam (2013-2018)

Abdullah Hacibekiroğlu

Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi
Asst. Prof., Ankara Yıldırım Beyazıt University Faculty of Islamic Studies,
Ankara/Türkiye

E-Posta: ahacibekiroglu@ybu.edu.tr

ORCID: 0000-0002-1495-9728

Muhammet Mücahit Asutay

Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi
Asst. Prof., Ankara Yıldırım Beyazıt University Faculty of Islamic Studies

E-Posta: mucahitasutay@hotmail.com

ORCID: 0000-0003-3200-4666

Makale Bilgisi | Article Information

Makale Türü / Article Type: Araştırma Makalesi/ Research Article

Geliş Tarihi / Date Received: 12 Ekim/October 2021

Kabul Tarihi / Date Accepted: 29 Kasım/ November 2021

Yayın Tarihi / Date Published: 15 Aralık/15 December 2021

Yayın Sezonu / Pub Date Season: Kış-Aralık/ Winter-December

DOI: 10.46595/jad.1008468

Cite as / Atıf: Hacibekiroğlu, Abdullah-Asutay, M. Mücahit. "YDS Arapça Sınavına Dair Bazı Tespit ve Öneriler (2013-2018)", *Journal of Analytic Divinity* 5/3 (Aralık/December 2021), 112-130.

İntihal/Plagiarism: Bu makale, iThenticate yazılımınca taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir. This article has been scanned by iThenticate. No plagiarism detected.

Etik Beyan/Ethical Statement: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur/It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited (Abdullah Hacibekiroğlu-M. Mücahit Asutay)

Finansal Destek / Grant Support: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmiştir. / The authors declared that this study has received no financial support.

CC BY-NC 4.0 | This paper is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial License

Çıkar Çatışması / Conflict of Interest: Yazarlar çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir. / The authors declared that there is no conflict of interest.

Yazar Katkıları / Author Contributions: Abdullah Hacibekiroğlu %55, M. Mücahit Asutay %45

Web: <http://dergipark.org.tr/jad> | **e-mail to:** editorjand@gmail.com

Öz

Bu çalışmada ÖSYM'nin yapmış olduğu yabancı dil sınavlarından biri olan YDS Arapça sınavı ele alınmıştır. Bu inceleme ÖSYM'nin resmî internet sitesinde yayınladığı 2013-2018 arasındaki YDS Arapça sınav soruları ile sınırlandırılmıştır. 2013-2018 yılları arasında toplam on iki sınav yer almaktadır. Bu sınavdaki sorular önce harekelenen kelimeler açısından incelemeye tabi tutulmuştur. Harekelemenin hangi ölçütlere göre yapıldığı araştırılmıştır. Hangi kelimelerin harekelenmesi gerektiğine dair öneriler sunulmuştur. Daha sonra sorular yazım hataları açısından incelenmiş ve tespit edilen hususlara dikkat çekilmiştir. Sorulardaki bazı dilbilgisi hatalarına da vurgu yapılmıştır. Çeviri sorularıyla ilgili bazı değerlendirmeler sunulmuştur. Adayın yabancı dil düzeyini yeteri kadar ölçmediği düşünülen bazı sorularla ilgili eleştiriler yöneltilmiştir. Soru kitapçığındaki biçimsel kusurlara da işaret edilmiştir. YDS sınavına lisansüstü eğitime başvurmak isteyen adaylar, yabancı dil tazminatı almak isteyen kamu personelleri, doçent adayları, doktora ve sanatta yeterlik çalışmasına başvuracak olanlar, tıpta uzmanlık yapmak isteyen doktorlar, öğretmenlik atamalarında kullanmak üzere bazı yabancı dil öğretmen adayları, öğretim üyesi dışındaki öğretim elemanı kadrosuna başvurmak isteyen adaylar girmektedir. Bu yüzden sınavdaki hataların asgari düzeye indirilmesi gerekir. Bu çalışma yukarıda zikredilen hususlar çerçevesinde YDS Arapça sınavına içerik ve şekil bakımından bazı standartların belirlenmesine katkı sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Arapça, YDS Sınavı, Yazım Hataları, Dilbilgisi Hataları, Çeviri Hataları.

Abstract

In this study, YDS Arabic exam, which is one of the foreign language exams given by ÖSYM, is discussed. This review is limited to the YDS Arabic exam questions between 2013-2018 published on the official website of ÖSYM. There are twelve exams in total between 2013-2018. Firstly, the questions in this exam were examined in terms of use of symbols (haraka) in words. It was investigated according to which criteria the use of symbols was made. Suggestions were made on which words should use symbols. Afterwards, the questions were examined in terms of spelling mistakes and attention was drawn to the detected issues. Some grammatical mistakes in the questions were also emphasized. Some evaluations about the translation questions are presented. Reviews were directed towards some questions that were thought to not adequately measure the candidate's foreign language level. Formal flaws in the question booklet were also pointed out. Who want to apply for graduate education, civil servants who want to receive foreign language compensation, candidates for associate professors, those who will apply for doctorate and proficiency in art, doctors who want to specialize in medicine, some foreign language teacher candidates, who want to apply for teaching staff except faculty members. He takes the YDS exam. Therefore, mistakes in the exam should be minimized. This study aims to contribute to the determination of some standards in terms of content and form for the YDS Arabic exam within the framework of the above-mentioned issues.

Keywords: Arabic, YDS Exam, Spelling Mistakes, Grammar Mistakes, Translation Mistakes.

Giriş

ÖSYM tarafından yapılan sınavlardan biri de Yabancı Dil Sınavı (YDS)'dir. Bu sınav İngilizce, Almanca, Fransızca vd. batı dillerinden yapıldığı gibi Arapça, Farsça gibi doğu dillerinden de yapılmaktadır. YDS Arapça sınavı ilkbahar ve sonbahar olmak üzere yılda iki kez uygulanan bir sınavdır. Lisansüstü eğitime başlamak isteyenler, akademisyenler ve kamu personeli gibi önemli bir kesim yabancı dil seviyesini belirlemek üzere bu sınava girmektedir. 2013 yılından önce KPDS ve ÜDS adıyla uygulanan yabancı dil sınavları bu tarihten itibaren YDS olarak uygulanmaya başlamıştır. Daha önce 100 olan soru sayısı YDS ile 80'e düşürülmüştür.

2006-2012 yıllarına ait KPDS soruları ÖSYM'nin resmî internet sayfasında yayınlanmıştır. 2013-2018 YDS soruları da aynı şekilde internet sayfasında yayınlanmış olup 2018'den sonra soruların sadece yüzde 10'luk kısmı *Temel Soru Kitapçıkları* adı altında yayınlanmaktadır.¹ Ancak sınav bitiminden kısa bir süre sonra sorular, sınava giren adaylar için açılmaktadır. Böylece ÖSYM tarafından adaylara soruları belli bir süreliğine inceleyebilme imkânı sağlanmaktadır.

YDS Arapça sınavı ile ilgili yapılan literatür taramasında "YDS Arapça Üzerine Eleştirel Bir Değerlendirme"² başlıklı makale dışında herhangi bir yayına rastlanamamıştır. Çalışmamız söz konusu makaleden bazı başlıklar ve tüm örnekler açısından farklılık arz etmektedir. Araştırmamızda 2013-2018 arasındaki YDS Arapça soruları incelemeye tabi tutulmuştur. Makale, altı başlıktan oluşmaktadır. Önce sınavlardaki hareke ve sembol kullanımı konusu ele alınmış; tenvin kullanımı, sülâsî fiillerin harekelenmesi, meçhul fiillerin harekelenmesi gibi konularda tespitler yapılmış ve öneriler sunulmuştur. Daha sonra yazım hataları incelenmiştir. Çok kullanılan edatlardaki yazım hataları, hemzenin yazılışı, yabancı kelimelerin yazımı gibi konular açısından sınav soruları gözden geçirilmiş bazı tespit ve tavsiyelerde bulunulmuştur. Daha sonra ise dilbilgisi hataları, çeviri hataları, şekilsel kusurlar gibi başlıklar altında ilgili konular inceleme ve değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

1. Hareke ve Sembol Kullanımı

ÖSYM'nin yapmış olduğu yabancı dil sınavları arasında YDS Arapça sınavı bir yönüyle diğer dil ve sınavlardan ayrılmaktadır. Sessiz harflerden oluşan Arap dilinin okunabilmesi için 'hareke' adı verilen semboller ve bazı med işaretleri kullanılmaktadır. Farklı biçimlerdeki bu semboller sessiz harfleri seslendirmektedir. Arap dili ile ilgili klasik veya modern literatüre bakıldığında bu sembollerin çokça kullanılmadığı göze

¹ bk. ÖSYM, "YDS Çıkmış Sorular" (Erişim 04 Eylül 2021).

² bk. Osman Aktaş, "YDS Arapça Üzerine Eleştirel Bir Değerlendirme", *Bozok Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 19/19 (Haziran 2021), 147-167.

çarpılmaktadır.³ Metinlerin büyük çoğunluğu ya harekelenmemiş veya kısmen harekelenmiştir.⁴ Arapça dil metinlerinin genel hâli böyle olduğu için bu dille ilgili bir sınavda bu genel durumun göz önünde bulundurulması doğaldır. Ancak sessiz harflerden oluşan bir alfabede farklı okuma ihtimalleri her zaman pek çok kelime türü için geçerliliğini devam ettirmektedir. Dili iyi düzeyde bilenler bile farklı okunma ihtimali olan kelimelerde yanılabilirler. Bu durum da anlamsal hatalara yol açabilir. Kelimelere gramatik görevinin bazı cümle veya metinlerde görülebilmesi için belli oranda son harfinin harekesi de konulabilir.

2013-2018 yılları arasında yayınlanmış YDS Arapça soruları incelendiğinde belli düzeyde harekelenmemenin yapıldığı görülmektedir. Özellikle sonu mansub olan kelimelerde iki üstün ve diğer bazı kelimelerde de şeddenin yaygın bir şekilde kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca bazı meçhul fiiller de harekelenmiştir. Bazen de kelimenin gramatik görevini gösteren son harfin harekelenmediği de görülmektedir. Ancak tüm bu tabloya bakıldığında ortak ilkeler göz önünde bulundurularak veya bir standart çerçevesinde hareke kullanımı yapılmadığı rahatlıkla söylenebilir. Buradan hareketle makalede şu soruların cevapları verilmeye çalışılacaktır: Soru metinlerinde hareke kullanılabilir mi? Yoksa kesinlikle hareke kullanımı yapılmamalı mı? Kullanılacaksa eğer harekelerden ne düzeyde yararlanılmalı? Önceki sorularda hiç hareke kullanımı olmuş mudur?

1.1. İki Üstün/Tenvin Kullanımı

Arapça bir metni okuma kolaylığı sağlayan harekelerin bu sınavda adayın okumasına pek fazla katkı sağlamadığı görülmektedir. Örneğin sonu uzatma elifi ile biten kelimelere genellikle tenvin konulmuştur. Tenvin de çoğunlukla kelimenin son harfinin üzerine değil elifin üzerine yazılmıştır. Oysa harekenin ilgili harfin üzerine gelecek şekilde yapılması daha uygundur. Şayet harekelerden yararlanmak gerekiyorsa hem anlamı hem de okumayı kolaylaştıracak kritik yerlerin harekelenmesi daha münasip olur. YDS Arapça sınavlarında ise harekeler, kullanılması gereken yerlerde kullanılmamış, kullanılmaması gereken yerlerde ise bolca kullanılmıştır.

Tenvin bazen kelimenin sonundaki elifin üzerine konulmuş bazen de eliften önceki harfin üzerine konulmuştur. Ekseriyeti ise elif üzerinde görünmektedir. Bu yüzden iki üstünün kullanımında iki yoldan biri tercih edilerek yazımda tutarlılık sağlanmalıdır. Meselâ aşağıdaki örnekte tek soruda iki farklı harekeleme dikkat çekmektedir:

2013-YDS İlkbahar 8. Soru:

عاش في الصحراء حرًا كالهواء، ---- كالطير، أبيضًا كالأسد، قوي القلب كالصخر.

³ Kur'ân-ı Kerim, sözlükler ve dil öğretim setleri hariç.

⁴ Ernst Harder, *Gaspey-Otto-Sauer Metodu: Modern Arapça Grameri*, çev. Ekrem Sarıkçıoğlu (İstanbul: Otağ Yayınları, 1982), 10.

- A) مقيداً B) طليقاً C) معزلاً
D) تليداً E) طريفاً

Cümlede geçen حراً kelimesinde tenvin eliften önceki râ harfine, soru kökündeki ve şıklardaki diğer kelimelerde ise elifin üzerine konulmuştur.

Diğer bir husus, Arap dilinde sonunda elif olan kelimelerin büyük bir çoğunluğu üstün tenviniyle okunmaktadır. Oysa Arapça yabancı dil sınavlarında buna benzer hemen hemen bütün kelimelere tenvin konulmaktadır ki, bu kanaatimizce okuyucuya çok da yarar sağlamamaktadır. Dolayısıyla bu tür kelimelere tenvin konulmaması daha uygundur. Eğer tenvin konulacaksa da yukarıda değinildiği gibi bir tutarlılık içerisinde yazılmalıdır.

Ayrıca nâkıs fiillerin ism-i fâillerinde esre tenvini konulması adayın kelimeyi doğru okumasına katkı sağlayacak ve yanlış okumaların önüne geçecektir. Örneğin 2013-YDS İlkbahar sınavının 13. sorusundaki دليل كاف تاملamasındaki كاف kelimesi nâkıs كفي fiilinin ism-i fâilidir. Elif lâmsız yazıldığında hazfedilen yâ harfinin yerine getirilen tenvinle كاف şeklinde okunmalıdır.⁵ Bu duruma işaret etmesi için de tenvinli yazılmalıdır.⁶ Aksi takdirde ecvef bir fiil gibi okunması söz konusu olabilir. Bu durum adayın kelimeyi dolayısıyla cümleyi yanlış anlamasına yol açabilecektir. Nitekim bu husus, 2013-YDS-İlkbahar sınavının 49. sorusundaki B seçeneğinde geçen “المسرح السياسي العراقي خال من نوابغ وعباقرة” ifadesinde خال kelimesinin iki esreyle belirtilen şekilde harekelenmediği görülmektedir.

1.2. Sülâsi Fiillerin Harekelenmesi

YDS Arapça sınavlarının bazı sorularında sülâsi malum fiillerin harekelenmediği diğer bir kısmının ise harekelenmediği görülmektedir. Örneğin 2018-YDS Sonbahar 51-54. sorulara ait paragrafta علم fiilinin ‘ayne’l-harfi harekelenmiştir. Ancak başka malum fiiller ise çoğunlukla harekelenmediği gözlenmektedir. Dolayısıyla bu tür fiillerin hangi ölçüte göre harekelenmediği net değildir. Malum sülâsi fiilleri harekelenmenin okuyucuya çok da katkı sağlamayacağı açıktır. Ancak mezîd bablardan gelip sülâsi ile karışması mümkün olan fiillerin harekelenmesinde fayda mülâhaza edilmektedir. Bu da en çok if’âl babında ortaya çıkmaktadır. Örneğin 2014-YDS İlkbahar 73. soru metnindeki “ويجب على الأم خلال فترة الحمل... أن تعد طفلها لقبول المولود الجديد...” cümlesinde geçen تعد fiili if’âl babından kullanılmıştır. Bu fiilin ilk harfi harekelenmediği için sülâsi bir fiil olarak da düşünülmesi olasıdır. Eğer fiil ötre ile harekelenirse okuyucu metni daha rahat anlayabilecek ve diğer fiillerle karıştırmayacaktır.

⁵ Ebü'l-Feth Osman b. Cinnî el-Mevsilî İbn Cinnî, *Şerhu't-Tasrîfi'l-mülûkî*, thk. Dîzîrîh Sakkal (Beyrut: Dârü'l-fikri'l-Arabî, 1419/1998), 45; Ahmed el-Hamlâvî, *Şeze'l-urf fi fenni's-sarf* (Riyad: Mektebetü'l-maârif, 2001), 66; Abduh er-Râcihi, *et-Tatbîku's-sarf* (Beyrut: Dârü'n-nehdati'l-Arabiyye, 1393/1973), 76; Hüseyin Tural, *Temel Sarf Bilgileri* (İstanbul: Ensar Neşriyat, 2011), 191.

⁶ Hüseyin Günday, “Arapça-Türkçe Leksikografye Dair Bir Tenkit Yazısı: Serdar Mutçalı'nın Arapça-Türkçe Sözlük Örneği”, *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 21/2 (Haziran 2012), 156.

2015-YDS İlkbahar 31. soru E seçeneğindeki “الناس يطروننا في كل مكان” cümlesinde geçen يطروننا fiili hem az kullanılan bir fiildir hem de burada if’âl babından kullanılmıştır. Arap dili uzmanlarının bile bu ifadeyi okuyup anlamlandırmada zorlanacağı düşünülmektedir. Bu nedenle kelimenin okunabilmesi için kritik harfin harekelenmesinin faydalı olacağı mülâhaza edilmektedir. Böylece değişik şekillerde okunmaya elverişli olan kelimenin diğer okuma biçimlerinden sıyrılıp doğru bir şekilde okunabilmesi sağlanacaktır. Ayrıca bu fiil iftiâl babından da okunmaktadır. Bu babdan okunduğunda يَطْرُونَنَا şeklinde olur.

1.3. Meçhul Fiillerin Harekelenmesi

Yukarıda malum muzâri için zikredilen durumlar meçhul muzâri için de geçerlidir. Örneğin يعد ve يترك fiilleri bir taraftan;

2018-YDS Sonbahar 59-62. sorulara ait paragrafta “يُعدّ حمورابي أعظم ملوك أسرة بابل الأولى...” şeklinde başlayan cümlede يعد fiili,

2016-YDS İlkbahar 59. soru C seçeneğindeki “ضررها أكثر من ضرر الأشعة السينية ولذلك يُترك استعمالها” cümlesinde de يترك fiili meçhul okunuşa göre harekelenmiştir.

Diğer taraftan meçhul fiillerin bazı sorularda ise harekelenmediği müşahade edilmektedir. Örneğin 2016-YDS İlkbahar 41. soru C seçeneğindeki “حكم بنو ساسان على بلاد فارس في فترة بين القرنين الثالث والسابع بعد الميلاد، وهم سلالة يعد بين أشهر رجالها شاپور الثاني وكسرى أنوشروان الذي انفرد بالعدل.” cümlesinde yer alan يعد fiili harekesiz verilmiştir.

Meçhul fiillerin harekelenmesi malum fiillere göre daha fazla önem arz etmektedir. Meçhul fiiller harekelenmediğinde okuyucunun karşılaşılabileceği yanlış okuma hataları ortadan kaldırılmış olur. Ancak burada da bir standart belirlenmesi gereklidir. Sülâsi meçhul fiillerde orta harfin, mezîd fiillerde sondan bir önceki harfin harekelenmesi ilke olarak benimsenebilir. Buna benzer işlevsel hareke kullanımının hem dil öğrenimi hem de sınavlara giren adaylar için önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Ayrıca mezîd babların ism-i fâil ve ism-i mef’ûl formunu birbirinden ayıran temel ölçüt sondan önceki harfin fethalı veya kesreli okunmasıdır. Bu sorun ism-i fâil olan kelimedede kesrenin, ism-i mef’ûl olan kelimedede ise fethanın konulması ile ortadan kaldırılıp adayları hem ikileme düşmekten kurtaracak hem de süre yarışında kendilerine hız kazandıracaktır.

1.4. İsimlerle İlgili Hareke Önerileri

Aşağıdaki soruda قصص kökü bazen قَصَصَ bazen de قَصَصَ şeklinde harekelenmiştir.

2013-YDS Sonbahar 39. Soru:

Şehrazad'ın, Kral Şehriyar'ın huzurunda kız kardeşi Dünyazad'a anlattığı Binbir Gece Masalları, hayal gücünün hâkim olduğu bir halk hikâyeleri derlemesidir.

- A) **قَصَص** ألف ليلة وليلة، التي تحكيها شهرزاد لأختها دنيازاد في حضرة الملك شهريار، مجموعة من **القَصَص** الشعبي، يغلب عليها طابع الخيال.
- B) تغلب قوة الخيال على **قَصَص** ألف ليلة وليلة، وهي مجموعة حكايات تحتوي على ما تقصها شهرزاد لأختها دنيازاد في حضرة الملك شهريار.
- C) **قَصَص** ألف ليلة وليلة، التي يسودها طابع خيال شعبي، هي مجموعة **قصص** تحكيها شهرزاد لأختها دنيازاد بحضرة الملك شهريار.
- D) **قَصَص** ألف ليلة وليلة من مختارات النثر الشعبي، تشمل عدة **قصص** تحكيها شهرزاد لأختها دنيازاد في محفل أقيم بين يدي الملك شهريار.
- E) **قَصَص** ألف ليلة وليلة مجموعة ما حكيتها شهرزاد، لدى الملك شهريار، لأختها دنيازاد ويغلب عليها تأثير الخيال الشعبي.

Görüldüğü üzere **قصص** kelimesinin harekelenmesinde bu hususun göz önünde bulundurulması oldukça makul görünmektedir. Benzer durumlarda da aynı yöntemin izlenmesi uygun olacaktır.

2015-YDS İlkbahar 75. soru B seçeneğindeki “لأنها تكافح الآفات الزراعية وخاصة المنة” cümlesinde geçen المنة kelimesi *yaprak biti* anlamına gelip nadiren karşılaşılan sözcüklerden biridir. Birçok şekilde okunabilecek kelimenin المنَّة şeklinde harekelenmesi faydalı olacaktır.

Aynı şekilde 2015-YDS Sonbahar 43-46. sorulara ait paragrafta yer alan مهرطقة kelimesi ile 47-50. sorulara ait paragrafta yer alan مصنع kelimesi çok kullanılan kelimeler değildir. Kanaatimizce kullanımı nadir bu tarz kelimelerin harekelenmesi daha uygun olacaktır.

Yine 2014-YDS Sonbahar 57. soru C seçeneğindeki “أن المشاركين يختارون من قبل وزارات المالية أو الاقتصاد” ifadesinde geçen من قبل sözcükleri مِنْ قَبْلُ şeklinde *tarafından, aracılığıyla* anlamında kullanılan bir bağlaç olup harekelenmesi durumunda مِنْ قَبْلُ zarfıyla karıştırılmasının önüne geçilecektir. Nitekim 2016-YDS-İlkbahar 47-50. soruların metninde مِنْ قَبْلُ zarfının harekelenmesi görülmektedir.

1.5. Şedde

Aynı soru içerisinde bazı kelimelerde şedde kullanılmış bazıları ise kullanılmamıştır. Örneğin,

2013-YDS İlkbahar 5. Soru:

----- مستشار الملك عن آرائه الإصلاحية واستنكر الفساد ----- في القصر.

- A) عَزَب - الواقع B) عَبَّر - الموجودة C) أَفْصَح - المتفشي
- D) تَحَدَّث - العادي E) بَاح - السائد

Yukarıdaki soruda görüldüğü üzere عَرَبٌ، عَرَبٌ fiillerinde şedde konulmasına rağmen تَحَدَّثَ ve المتفشي kelimelerinde ise şedde konulmamıştır. Hangi kelimelerde şedde kullanılması gerektiği konusunda bir birlik sağlanması kaçınılmazdır. Şedde elif lâmdan sonra gelen harflerde konulmamalı, kelimedeki aynı harfin tekrarı durumunda ise okuyuşu kolaylaştırmak için konulmalıdır.

Bazen de sorularda şedde elifin üzerine konmaktadır. Örneğin 2014-YDS Sonbahar 47-50. sorulara ait paragrafta علامة kelimesinde şedde elif üzerine konulmuştur. Bu kelimedeki şeddenin elif üzerine değil, lâm üzerine konması gerektiği kanaatindeyiz.⁷ Bu durum sınav sorularında sehven ortaya çıkmış olsa bile sınavın önemi bu tür hataların da azaltılmasını zorunlu kılmaktadır.

Ayrıca şeddesiz okunduğunda yanlış anlaşılma ihtimali olan kelimelerde şedde kullanılması okuyucuya yardım edecektir. Örneğin 2013-YDS İlkbahar 3. soruda yer alan إجراء من إجراء ifadesi إجراء şeklinde okunduğunda başka anlamlara gelmektedir. Bu yüzden konulan şedde anlamı netleştirecektir.

Yaygın kullanımlarına binaen حتى، ثم، كل، أن، إن، إن gibi şeddeli okunan kelimelerde şedde kullanımından istisna edilebilir. Ancak لَمَّا، لَمَّا، لَمَّا، لَمَّا، لَمَّا gibi bağlaçların karıştırılma ihtimallerine karşın harekelenmesi adaylar için yararlı olacaktır.

Nâkıs-ı yâ ve lefif fiillerin ism-i mef'ûllerindeki yâ harfi daima şeddeli olur.⁸ Dolayısıyla bu kelimelerin de şeddelenmesi faydalı olacaktır.⁹

Sorulara bakıldığında belli düzeyde harekeleme yapıldığı görülmektedir. Ancak bu hareketlerin belli bir esas paralelinde kullanılmadığı göze çarpmaktadır. Hareke kullanımının yukarıda zikredilen esaslar nazar-ı itibara alınarak yapılması daha yerinde olacaktır. YDS Arapça sınavında belli standartlar çerçevesinde sınırlı düzeyde hareke kullanımının ilkesel olarak benimsenmesi gerektiği düşünülmektedir.

2. Yazım Hataları

Sorular incelendiğinde azımsanmayacak oranda yazım hatalarının olduğu göze çarpmaktadır. Böylesine önemli ve ciddi bir sınavda sıfır veya sıfıra yakın yazım hatasının olması icap etmektedir. Yazım hatalarını ortadan kaldırmak veya minimize etmek için daha çok sayıda uzmanın soru metinlerini okuması sağlanabilir.

⁷ Wikipedia, "علامة التشكيل" (Erişim 05 Eylül 2021).

⁸ Hamlâvî, *Şeze'l-arf*, 67; Râcihî, *et-Tatbîku's-sarfî*, 82; Tural, *Temel Sarf Bilgileri*, 196.

⁹ Günday, "Arapça-Türkçe Leksikografiye Dair Bir Tenkit Yazısı", 158.

2.1. Çok Kullanılan Edatlardaki Yazım Hataları

سيما لا بد، لا سيما gibi edatlarda lâ harfi ayrı yazılması gerekirken bitişik yazılmıştır.

2017-YDS İlkbahar 29. soru E seçeneğindeki “لذلك لا بد من تجنب الوجبات الكبيرة والكحول قبل النوم” cümlesinde لا بد ifadesi bitişik olarak yanlış yazılmıştır.

2015-YDS Sonbahar 22-26. sorulara ait paragrafta “...و لا سيما مدينة اليونان والفرس والهنود.” ifadesinde لا سيما sözcüğü bitişik olarak yanlış yazılmıştır. Yine aynı sınavın 51-54. sorulara ait paragrafta da “...و لا سيما في جانبه ألسيمانتي أي الدلالي...” ifadesinde لا سيما edatı ayrı yazılması gerekirken bitişik yazılmıştır.

2015-YDS Sonbahar 51-54. sorulara ait paragrafta “...أ ليست المدينة لغة أخرى؟...” kısmındaki hemze-i istifhâmiye bitişik yazılması gerekirken ayrı yazılmıştır.

2015-YDS İlkbahar 66. sorunun C seçeneğindeki “يدعي الكثيرون أنه لو لم تنته المظاهرات لكانت النتيجة أسوأ.” ifadesinde لو لم harfleri ayrı yazılması gerekirken bitişik yazılmıştır. Aynı hata 67. sorunun C seçeneğinde de tekrarlanmıştır.

2.2. Yâ Harfinin İmlâsı

Yâ harfi çift nokta ile yazılması gereken yerlerde bazen çift nokta ile yazılmış bazen de terk edilmiştir. Örneğin, 2014-YDS İlkbahar 52. soru D seçeneğindeki “أن المجتمع يشتكى من البخل” ifadesinde يشتكى fiili noktalı yazılması gerekirken noktasız yazılmıştır. Aynı sınavın 53. sorusu B seçeneğindeki “مرض يعانى منه كثير من الناس” cümlesinde يعانى fiili noktasız yazılmıştır. 55. sorunun D seçeneğindeki “السخى ينفق ماله لسد حاجته بالدقة” cümlesinde geçen السخى kelimesi de noktasız yazılmıştır.

Şunu da belirtmek gerekir ki elif-i maksûre ile bitmeyen birçok kelimedede de çift nokta kullanılmıştır. Ancak bir birlik ve standart yakalanabilmesi için bu hususa dikkat çekilmiştir.

2.3. Hemzenin İmlâsı

YDS Arapça sınavlarında göze çarpan yaygın hatalardan biri de hemzenin yazılışında yapılan hatalardır. Hemze-i vasıl kullanılması gereken bazı yerlerde hemze-i kat', hemze-i kat' kullanılması gereken bazı yerlerde de hemze-i vaslın kullanıldığı görülmektedir. Aşağıdaki iki başlıkta bu hususlara değinilmiştir.

2.3.1. Hemze-i Vasılın Hemze-i Kat' Olarak Yazıldığı Yerler

2013-YDS İlkbahar 17-21. soruların metninde geçen “إسرق أقل رجاء” ifadesindeki اسرق fiilindeki hemze, hemze-i vasıldır. Ancak soru metninde hemze-i kat' gibi yazılmıştır.

2013-YDS İlkbahar 35. sorunun soru kökünde “إعلم أن الزهد لا يعني ترك المكاسب” ifadesi yer almaktadır. Bu metindeki اعلم fiili yukarıdaki اسرق fiili gibi sülâsînin emri olup hemze-i vasıl ile yazılmalıdır.

2017-YDS İlkbahar 14. soru kökünde yer alan “نص القانون الجديد --- ضرورة إغلاق الموظفين هواتفهم النقالة” ibaresindeki انتهاء kelimesi iftiâl babından masdar olup hemze-i vasıl ile yazılması gerekirken hemze-i kat’ ile yazılmıştır.

Hemze-i vaslın hemze-i kat’ olarak yanlış yazıldığı yaygın kelimeler اسم ve ابن kelimeleridir. Bu iki kelimeyle ilgili, sınavlarda çokça hata yapıldığı için burada tek tek örneklendirmek yerine ilgili yerlerin dipnotta verilmesi uygun görülmüştür.¹⁰

2.3.2. Hemze-i Kat’ın Hemze-i Vasıl Olarak Yazıldığı Yerler

2013-YDS İlkbahar 51-54. sorulara ait paragrafta geçen الاسنان kelimesi أفعال vezninden cem-i mükesser olup hemze-i kat’ ile yazılmalıdır.

2014-YDS İlkbahar 23. sorudaki الامكانية kelimesi hemze-i vasıl ile yazılmıştır. Bu kelime if’âl babından ism-i mensûb olduğu için hemze-i kat’ ile yazılmalıdır. Aynı şekilde 2015-YDS İlkbahar 78. sorudaki الانتاج kelimesi de if’âl babından masdar olup kat’ hemzesiyle yazılmalıdır.¹¹

2014-YDS Sonbahar 54. sorunun E seçeneğindeki اثناء kelimesi hemze-i vasıl ile yazılmıştır. Bu kelime hemze-i kat’ ile yazılması gereken kelimelerden olduğu için اثناء şeklinde yazılmalıdır.

2016-YDS Sonbahar 29. sorudaki الاتفاق kelimesi, soru kökü ve A seçeneğinde hemze-i vasıl ile yazılmışken B seçeneğinde hemze-i kat’ ile doğru yazılmıştır. أفعال vezninden cem-i mükesser olan bu kelimenin hemze-i kat’ ile yazılması gerekmektedir. Aynı soru içinde aynı kelimenin iki farklı şekilde yazılması göze çarpmaktadır.

2018-YDS İlkbahar 65. soru E seçeneğindeki اعتقد fiili, hemze-i vasıl ile yazılmıştır. Bu fiil muzâri birinci tekil şahıs olup اعتقد şeklinde hemze-i kat’ ile yazılmalıdır.

¹⁰ Örnekler için bk. 2014-YDS İlkbahar 66, 77 ve 78. soru, 2014-YDS Sonbahar 64. soru, 2015-YDS Sonbahar 47-50. soruların metni ve 49. sorunun maddesi. Ayrıca bk. Aktaş, “YDS Arapça Üzerine Eleştirel Bir Değerlendirme”, 162 vd.

¹¹ Aynı kelime 2018-YDS İlkbahar 2. soruda da yanlış yazılmıştır.

2.4. Med/Uzatma Hatası

2013-YDS İlkbahar 55. soru A seçeneğinde yer alan الأسوي kelimesi hemze-i kat' ile yazılmıştır. 2018-YDS İlkbahar 75. soru A seçeneğinde ise الآسيوية şeklinde medli yazılmıştır. Hâlbuki آسيا kelimesinin ism-i mensûbu olan bu kelimelerin الآسيوي/الآسيوية şeklinde medli yazılması daha uygundur.¹² En azından bu tür kelimelerde bir yazım birliği sağlanmalıdır.

2.5. Yabancı Kelimelerdeki Yazım Tutarsızlıkları

2015-YDS İlkbahar 35. soru B seçeneğindeki "إثر جلب المستوطنين الأوروبيين أعداداً كبيرة من الكلاب من أوروبا" cümlesinde الأوروبيين kelimesinin yazımında râ'dan sonra vâv harfi kullanılmıştır. Aynı şekilde 2015-YDS İlkbahar 75. soru E seçeneğindeki "ورصدت سبع خنافس من النوع الأكثر شيوعاً في أوروبا" cümlesinde أوروبا kelimesi de râ'dan sonra vâv harfi getirilerek yazılmıştır. Ancak 2018-YDS İlkbahar 53. soru B, C ve D seçeneklerinde, 2018-YDS Sonbahar 28. soru kökünde aynı kelimeler الأوربي/أوربا/الأوربية şeklinde râ'dan sonra vâv harfi olmaksızın yazılmıştır. YDS gibi önemli bir sınavda bu ve benzeri kelimelerde bir yazım birliğinin benimsenmesi oldukça lüzumludur.

2014-YDS İlkbahar 22-26. sorulara ait paragrafta geçen استراتيجي kelimesi hemze-i vasıl ile yazılmış, 2013-YDS İlkbahar 13. soru E seçeneğinde ise إستراتيجيات şeklinde hemze-i kat' ile yazılmıştır. Oysa yabancı bir isim olan bu kelimenin hemze-i kat' ile yazılması daha münasiptir. Kanaatimizce bu tarz kelimelerin yazımında bir birlik sağlanması, tutarlılık sağlayacak ve kafa karışıklığını giderecektir.

2.6. Gözden Kaçan Yazım Hataları

Bu başlık altında soru hazırlama ve incelemede dikkatsizlikten kaynaklanan bazı hususlar tespit edilerek aşağıya çıkarılmıştır:

2013-YDS Sonbahar 49. soru kökünde "يقول النص أعلاه إن----" ifadesi yer almaktadır. Aynı sorunun E seçeneğinde de "إنه يساعدنا علم المنطق يساعدنا في التمييز بين الخير والشر" cümlesi bulunmaktadır. إن'den sonra cümle إنه يساعدنا ile devam edemeyeceğinden bu kısmın açık bir hata olduğu kolaylıkla fark edilebilmektedir.

2014-YDS İlkbahar 56. soru D seçeneğindeki "كامنة في حسن استعمال الوقت وجودة الإتفاق" ifadesinde الإتفاق kelimesi الإتفاق şeklinde yanlış yazılmıştır.

2014-YDS İlkbahar 77. sorudaki "الرومان هم الذيم أطلقوا..." ifadesinde الذين kelimesi görüldüğü gibi الذيم şeklinde yanlış yazılmıştır.

¹² 2015-YDS İlkbahar 35. sorunun A seçeneğinde de أسوية kelimesi medsiz olarak hatalı yazılmıştır.

2015-YDS İlkbahar 73. soru B seçeneğindeki “توصل العلماء إلى أن الإدمان على استخدام كومبيوتر له علاقة” cümlesinde “بالشعور بالجوع” cümlesinde بالجوع kelimesi بالجوع şeklinde yanlış yazılmıştır.

2015-YDS Sonbahar 36. soru D seçeneğindeki “بل أتبع ما اقترحت عليّ وأترك ما تعودتُ عليه” cümlesinde اقترحت kelimesi اقترحت şeklinde yanlış yazılmıştır.

2017-YDS Sonbahar 50. soru D seçeneğinde الزعفران kelimesi الزعفران şeklinde yanlış yazılmıştır.

2017-YDS Sonbahar 56. soru A seçeneğindeki “الذكاء الاصطناعي الذي من شأنه أن يقضي على البشرية بسبب” cümlesinde تَطَوَّرَ masdarı تتطور şeklinde fiil formunda yazılmıştır.

2018-YDS İlkbahar 54. soru D seçeneğindeki “لأنه تمكن من بناء أكبر عدد من الجوامع والجسور في فترة السلطان” ifadesinde القنوني sözcüğü القنوني şeklinde yanlış yazılmıştır.

2018-YDS İlkbahar 54. Soru C seçeneğindeki “بسبب اطلاعه على العمائر الأوروبية والسلجوقية والفنون المختلفة” ifadesinde geçen الأوروبية kelimesi الأوروبية olarak yanlış yazılmıştır.

2018-YDS İlkbahar 70. soru D seçeneğindeki “شارك الوزير الملك في السلطة أن يكون أبناؤه محجوبين عن السياسة.” ifadesinde geçen محجوبين kelimesi محجوبين biçiminde yanlış yazılmıştır.

2018-YDS İlkbahar 80. soru kökünde “...بالقرب من الحدود اليمينية السعودية بوجود منتزهات طبيعية...” ifadesinde yer alan اليمينية sözcüğü اليمينية şeklinde yanlış yazılmıştır.

Yukarıda zikredilen hataların sehven yapıldığı düşünülmektedir. Bu tür hataları asgariye indirmek için soru hazırlayan ve inceleyen uzmanların son derece dikkatli olması kaçınılmazdır. Sınava giren aday sorularda hata olma ihtimalini pek göz önünde bulundurmadığı için, psikolojik olarak yanlış yazılan kelimelere de anlam yükleme yoluna gidebilmektedir. Bu bakımdan incelemelerin daha da titizlikle yapılması yararlı olacaktır.

3. Dilbilgisel Hatalar

Soru metin ve seçeneklerine bakıldığında bazı gramatik hataların olduğu fark edilmektedir. Tespit edilen bazı dilbilgisel hatalar şunlardır:

2013-YDS İlkbahar 65. sorudaki diyalogda yer alan “ألا تلاحظ أن زياد ينفق أموالا كثيرة في الأيام الأخيرة؟” cümlesinde geçen زياد kelimesi, زَيْدٌ nin ismi olduğundan nasb konumundadır. Bu nedenle زياداً şeklinde mansûb olduğuna delâlet eden elif ile yazılmalıdır.

2015-YDS İlkbahar 27. soru E seçeneğindeki “فيل إن الذين أسسوا العمران ومصرروا بلدان” ifadesinde بلدان sözcüğü مصرروا fiilinin mef’ûlün bihi olarak nasb konumundadır. Bu kelimenin ya البلدان veya بلداناً şeklinde yazılması gerekmektedir.

2018-YDS İlkbahar 39. sorudaki “...مائة وخمسة وسبعين مليون” ifadesinde yer alan مليون kelimesi sayının temyizi konumundadır. 11-99 arası rakamların temyizi müfred mansûb geldiğinden bu kelimenin مليونًا şeklinde nasb hâli ile yazılması icap etmektedir.

YDS gibi önemli bir dil sınavında dilbilgisi hatalarının yapılması sınavın ruhuna uygun düşmemektedir. Soru hazırlayan ve inceleyen uzmanların bu konuda son derece dikkatli olmaları elzemdir.

4. Çeviri Hataları

Tüm yıllara ait çeviri sorularına yakından bakıldığında “soru maddesinde yer alan cümlelerin birebir çevirisi”nin yapıldığı görülmektedir. Bu bağlamda çevirisi istenen sorunun seçeneklerinde eksik veya fazla kelime bulunan şık aday tarafından elenmektedir.¹³ Ancak aşağıda örnekleri verilen sorularda bu hususa yeterince dikkat edilmediği anlaşılmaktadır.

2015-YDS İlkbahar 41. Soru:

تم هذا العام الاحتفال بمناسبة مرور ٧٠ عاما على صدور رواية "الأمير الصغير" بإطلاق عدة طبعات خاصة في الولايات المتحدة حيث طبعت لأول مرة، وفي فرنسا، وفي مونتريال.

A) Küçük Prens'in ilk yayımlandığı yerler olan Birleşik Devletler, Fransa ve Montreal'de bu yıl düzenlenen, romanın 70. yılı etkinlikleri, çıkarılan birkaç özel baskıyla sona erdi.

B) Küçük Prens'in yayımlanışının üzerinden 70 yıl geçmiş olması dolayısıyla, bu yıl Fransa'da, Montreal'de ve romanın ilk kez yayımlandığı Birleşik Devletler'de birkaç özel parti verildi.

C) Küçük Prens'in 70 yıldır sürmekte olan kutlamaları, bu yıl Fransa'da, Montreal'de ve ilk kez yayımlandığı Birleşik Devletler'de yapılan birkaç özel baskıyla tamamlandı.

D) Küçük Prens'in ilk yayımlandığı Fransa'da, Montreal'de ve Birleşik Devletler'de düzenlenen birkaç özel 70. yıl kutlama etkinliği, bu yılki kutlamalarla tamamlandı.

E) Küçük Prens'in yayımlanışının 70. yılı Fransa'da, Montreal'de ve romanın ilk kez yayımlandığı Birleşik Devletler'de, birkaç özel baskı çıkarılmak suretiyle bu yıl kutlandı.

Türkçe çevirisi istenilen bu cümlelerin doğru cevabı, cevap anahtarında E seçeneği olarak verilmiştir. Oysa “Küçük Prens'in yayımlanışının 70. yılı” بمناسبة مرور ٧٠ عاما على صدور رواية “الأمير الصغير” ifadesini tam olarak karşılamadığı düşünülmektedir. Zikredilen Arapça ifade “Küçük Prens romanının yayımlanışının üzerinden 70 yıl geçmiş olması dolayısıyla”

¹³ İbrahim Özay, *Açıklamalı Örneklerle Kıps Arapça Soru Bankası* (Ankara: Asil Yayın Dağıtım, 2007), 67.

şeklinde olmalıdır. Soru kökündeki Arapça cümlelerin tam çevirisi de “Bu yıl Küçük Prens romanının yayımlanışının üzerinden 70 yıl geçmiş olması dolayısıyla, ilk kez yayımlandığı yer olan Birleşik Devletler, Fransa ve Montreal’de birkaç özel baskı çıkarılarak kutlama yapıldı.” şeklinde olmalıdır. Ayrıca metinde geçen ülke isimlerinin, metindeki sıra dikkate alınarak çevrilmesi daha uygun görülmektedir.

2015-YDS Sonbahar 40. soruda “Dünya Sağlık Örgütü, Ebola salgınının önümüzdeki **birkaç** ay yayılmayı sürdürmesini ve Ebola virüsünün bulaştığı insan sayısının yirmi bine yükselmesini beklemektedir.” ifadesinin Arapça çevirisi sorulmaktadır. Doğru cevap da aşağıdaki ifade olarak verilmiştir:

تتوقع منظمة الصحة العالمية استمرار تفشي وباء إيبولا في الأشهر القادمة وازدياد أعداد المصابين بهذا الفيروس إلى عشرين ألف شخص.

Görüldüğü üzere *birkaç* kelimesi çeviride yansıtılmamıştır. Cümledeki الأشهر kelimesinden önce بضعة sözcüğünün eklenmesinin çeviriyi daha güzel hâle getireceği mülâhaza edilmektedir.

2018-YDS Sonbahar 37. soru

بينت دراسة موسعة أجراها فريق من العلماء البريطانيين أن الناس يصبحون أكثر سعادة عندما يقتربون من سن السبعين.

- A) İngiliz bilim insanlarından oluşan bir ekip, yetmiş yaşına yaklaşan insanların ne kadar mutlu oldukları üzerine kapsamlı bir araştırma gerçekleştirdi.
- B) İngiliz bilim insanları, yetmiş yaşına yaklaşan insanlar üzerinde yaptıkları kapsamlı bir araştırmanın sonucundan oldukça mutlu olduklarını açıkladılar.
- C) İngiliz bilim insanları tarafından yürütülen kapsamlı bir çalışma, insanların yetmiş yaşına yaklaştıklarında daha mutlu olduklarını ortaya koydu.
- D) İngiliz bilim insanları, insanlar üzerinde yaptıkları kapsamlı bir araştırmada, bu kişilerin yetmiş yaşına yaklaştıkları için daha mutlu olduklarını ortaya koydu.
- E) İngiliz bilim insanlarından oluşan bir ekip tarafından yürütülen kapsamlı bir çalışma, insanların yetmiş yaşına yaklaşmaktan oldukça mutlu olduklarını gösterdi.

Görüldüğü üzere فريق kelimesi çeviride yansıtılmamıştır. Sorunun doğru cevabı olan C seçeneğindeki “İngiliz bilim insanları tarafından yürütülen kapsamlı bir çalışma” ifadesinin “İngiliz bilim insanlarından oluşan bir ekip tarafından yürütülen kapsamlı bir çalışma” ifadesi ile değiştirilmesi daha uygun görünmektedir. Öte yandan doğru olarak verilen seçenekte ekip kelimesi yer almadığı için E seçeneği adaylar tarafından doğru cevap olarak görülmektedir.

5. Yabancı Dil Seviyesini Ölçmek İçin Uygun Görünmeyen Sorular

Yabancı dil sınavlarının amacı adayın dil seviyesini belirlemek olduğuna göre sorular, adayın bilememesi için hazırlanmış olduğu izlenimi vermemelidir. Aşağıdaki

sorularda adayın cevabı bilmesinin ölçülmesinden çok bilememesi için hazırlanmış gibi görünmektedir.

2015-YDS İlkbahar 4. Soru

قد تولى تنظيم الشبيبة ومظاهرات معادية للاستعمار ---- باستقلال بلده.

- A) في أندية B) بالنداء C) يناديه
D) منادياً E) منتدياً

Bu soruda boşluğa gelebilecek kelimeler için şıklarda sadece aynı kökten türeyen sözcükler verilmiştir. Soruda adayın aynı kökten türeyen bütün kelimeleri bilmesi mi yoksa boşluğa gelebilecek uygun kelimeyi bilmesi mi ölçülmektedir? Bu durum tam anlaşılammaktadır. Şıklarda aynı kökten türeyen en fazla iki kelimenin kullanılması daha uygun görünmektedir.

2013-YDS Sonbahar 18. Soru

...ويضم المعرض صوراً متنوعة قام بتصويرها كايا، تعود إلى فترة بقائه في إسبانيا أيام الحرب الأهلية، وحتى الحرب العالمية الثانية، وانتهاء بالحرب الصينية

الهندية التي (18) ---- فيها مصرعه...

- A) ألقى B) لقي C) لاقى
D) التقى E) تلقى

2017-YDS Sonbahar 6. Soru

الانصهار، علمياً، هو ظاهرة موجودة فعلاً، وفيزيائياً، هو تحول المادة من الحالة الصلبة إلى الحالة السائلة بسبب ---- حرارة شديدة.

- A) اعترضها على B) تعارضها مع C) إعارضها عن
D) تعرضها لـ E) عارضها بـ

2018-YDS Sonbahar 7. Soru

عندما نقرأ الشعر الجاهلي ---- علينا فهم قسم غير قليل منه، وأكثر ما تعود هذه الصعوبة إلى غرابة ألفاظه.

- A) يصعب B) يتصعب C) يستصعب
D) يصعب E) تتصعب

Yukarıdaki sorularda ise kelimenin hem isim hem de fiil olarak değişik bablardan kullanımları seçeneklerde verilmiştir. Adayın boşluğa gelecek kelimeyi bilip bilmediği mi yoksa bu kökten türeyen isim ve fiilleri bilip bilmediği mi ölçülmektedir? Şıkların bu şekilde verilmesi adayın doğru cevabı bilememesinin istendiği gibi bir durum oluşturmaktadır. Şıklarda başka kökten türeyen ancak boşluğa getirilmeye uygun gibi görünen kelimelerin kullanılması bu izlenimin ortadan kaldırılmasını sağlayacaktır.

2018-YDS İlkbahar 15. Soru

في عالم سحري وأجواء حالمة، افتتح ---- معرض الأسماك الذهبية في العاصمة اليابانية طوكيو، حيث سعى أكواريوم طوكيو لجعل الزيارة متعة للعين.

- A) آخر
B) مؤخره
C) تأخيرا
D) مؤخرا
E) آخرة

Yukarıdaki soruda da ısrarla aynı kökten türeyen kelimeler seçeneklerde yer almıştır. Adaya sanki sözlüğü ezberlemiş gibi muamelede bulunmaktadır. Oysa şıklarda aynı kökten türeyen kelimeler değil çeldirici olarak başka kökten türeyen kelimelerin kullanılması sınavın ruhuna daha uygun görünmektedir.

6. Şekilsel Kusurlar

Bazı paragrafların iki yana yaslı olduğu bazılarının ise olmadığı tespit edilmiştir. Zaman zaman kelimeler arasında abartılı boşluklar yer almaktadır.¹⁴

Şekilsel uyumsuzluklar bu tarz bir sınavın ciddiyetine yakışmamakta olup bu kusurların giderilerek soru kitapçığına estetik bir görünüm kazandırılması daha güzel olacaktır.

Öte yandan bazı paragraf soruları oldukça uzun bir şekilde yer alırken bazıları ise kısadır. Paragraflar için bir standart belirlenmeli ve metinler birbirine yakın bir hacimde olmalıdır. Paragrafların 100-120 kelimedenden oluşturulması önerilmektedir. Örneğin, 2014-YDS Sonbahar sınavındaki metinlerin uzunluğu diğer sınavlara göre daha uygun görünmektedir. Yapılacak sınavlarda bu hususların göz önüne alınması sınavı daha iyi bir hâle getirecektir.

Sonuç ve Öneriler

YDS Arapça sınavlarında imlâ hataları, hareke, şedde, cezim, med gibi yanlış kullanımlar ile bazı biçimsel kusurlar hemen her sınavda göze çarpmaktadır. Tenvin, şedde ve hareke kullanımında belli kurallar çerçevesinde birlik sağlanamadığı görülmektedir. Örneğin tenvin zaman zaman sözcüğün sonundaki elifin üzerine konulmuş, bazen de eliften önceki harfin üzerine yazılmıştır. Çoğunluğu elif üzerinde görünmektedir. Tenvinin kullanımında tutarlılık ve birlik sağlanabilmesi için iki yoldan biri tercih edilmelidir.

Arap dilinde sonunda elif olan sözcüklerin büyük bir kısmı üstün tenviniyle okunmaktadır. Arapça yabancı dil sınavlarında da hemen hemen buna benzer bütün kelimelere tenvin konulmaktadır. Kelimenin sonundaki elif zaten bu duruma işaret ettiği için, bu tenvinin okuyucuya fazla bir katkı sağlamadığı söylenebilir. Bu sebeple bu tür kelimelerin sonunda tenvin kullanılmamalıdır. Eğer tenvin kullanılacaksa da yukarıda değinildiği gibi bir tutarlılık içerisinde konulmalıdır. Ayrıca nâkis fiillerin ism-i fâillerinde

¹⁴ Örneğin bk. 2015-YDS İlkbahar 44. soru, 2017-YDS İlkbahar 55-58. sorular, 2017-YDS İlkbahar 73. soru vs.

esre tenvini konulması adayın sözcüğü doğru okumasına katkı sağlayacağı ve yanlış okumaların önüne geçeceği düşünülmektedir.

Bazı sorularda sülâsî malum fiillerin harekelendiği diğer bir kısmının ise harekelenmediği göze çarpmaktadır. Bu tür fiillerin hangi ölçüte göre harekelendiği tam olarak anlaşılmamaktadır. Malum sülâsî fiilleri harekelemenin okuyucu açısından fazla bir faydası görülmemektedir. Meçhul fiillerin bazı yerlerde harekelendiği bazı yerlerde ise harekelenmediği görülmektedir. Oysa meçhul fiillerin harekelenmesi, malum fiillerin harekelenmesine göre adaya daha fazla yardımcı olacaktır. Bununla beraber mezîd bablardan gelip sülâsî ile karışması mümkün olan fiillerin harekelenmesinde fayda mülâhaza edilmektedir. Bu da en çok if'âl babında ortaya çıkmaktadır. Bu yüzden mezîd bablardan özellikle de if'âl babından gelen fiillere hareke konulması önerilmektedir.

Mezîd babların ism-i fâil ve ism-i mef'ûl formunu birbirinden ayıran temel ölçüt sondan önceki harfin harekesidir. İsm-i fâil olan kelimedede kesrenin, ism-i mef'ûl olan kelimedede ise fethanın konulması adayları ikileme düşmekten kurtaracağı ve süre yarışında kendilerine hız kazandıracağı düşünülmektedir.

Birden fazla biçimde okunmaya müsait olan veya az kullanılan sözcüklerin harekelenmesinde de fayda mülâhaza edilmektedir.

Sınav sorularında aynı soru içerisinde bile bazı kelimelerde şedde kullanıldığı bazılarında ise kullanılmadığı tespit edilmiştir. Şeddenin kullanılacağı kelimelerde bir birlik sağlanması gerekmektedir. Şedde elif lâmdan sonra gelen harflerde konulmamalı, muzaaf fiiller gibi kelimedede aynı cinsten iki harf bulunması durumunda okuyuşu kolaylaştırmak için kullanılmalıdır.

Sorularda zaman zaman şeddenin elifin üzerine yazıldığı bazen de eliften önceki harfin üzerine yazıldığı görülmektedir. Şeddenin eliften önceki harfin üzerine yazılması önerilmektedir. En azından ikisinden biri tercih edilerek bir tutarlılık sağlanmalıdır. Ayrıca nâkis-ı yâ ve lefif fiillerin ism-i mef'ûllerindeki yâ harfi daima şeddeli olarak okunur. Bu yüzden bu sözcüklerin de şeddelenmesinde fayda mülâhaza edilmektedir.

Sorular incelendiğinde belli oranda harekelemenin yapıldığı müşahade edilmektedir. Ancak kullanılan bu harekeler için herhangi bir standart belirlenmediği anlaşılmaktadır. YDS Arapça sınavlarında belli standartlar çerçevesinde sınırlı hareke kullanımının prensip olarak benimsenmesi gerektiği düşünülmektedir. Hareke kullanımının yukarıda zikredilen esaslar dikkate alınarak yapılması daha uygun gibi görünmektedir.

Sorulara bakıldığında az sayılmayacak miktarda yazım hatalarının olduğu da tespit edilmiştir. Bu tür mühim ve ciddi bir sınavda yazım hatalarının asgariye indirilmesi gerekmektedir. Bu tür hataların ortadan kaldırılması veya minimize edilmesi için daha çok sayıda uzmanın soruları incelemesi önerilmektedir. Çünkü sınava giren aday sorularda

hata olma ihtimalini pek göz önünde bulundurmadığı için, psikolojik olarak yanlış yazılan sözcüklere de anlam yükleme yoluna gidebilmektedir.

YDS Arapça sınavlarında bazı dilbilgisi hataların da bulunduğu tespit edilmiştir. Bu tür hatalar sınavın ruhuna uygun düşmemektedir. Soru hazırlayan ve inceleyen uzmanların bu konuda son derece dikkatli olmaları elzemdir.

Çeviri sorularına genel olarak bakıldığında soru maddesinde yer alan cümledeki her kelimenin çeviriye yansıtıldığı görülmektedir. Ancak bazı sorularda bu durum göz ardı edilmiştir. Bu yüzden çevirisi istenen sorunun şıklarında eksik veya fazla sözcük bulunan seçenek aday tarafından elenmektedir. Bu açıdan bu tür sorularda genellikle yapıldığı gibi çevirisi istenen cümledeki kelimelerin, doğru seçenekte verilen cümleye birebir yansıtılması daha uygun olacağı düşünülmektedir.

Bazı sorularda, sorunun seçeneklerinin tamamında aynı kökten türeyen kelimelerin verildiği tespit edilmiştir. Ancak bu durum, sorunun tam olarak neyi ölçtüğünü göstermemektedir. Burada adayın uygun sözcüğü bilip bilmediği mi yoksa bu kökten türeyen isim ve fiilleri bilip bilmediği mi ölçülmektedir? Seçeneklerin bu şekilde verilmesi adayın doğru cevabı bilememesinin istendiği gibi bir izlenim oluşturmaktadır. Seçeneklerde başka kökten türeyen ancak boşluğa getirilmeye uygun gibi görünen sözcüklerin kullanılmasının bu durumu ortadan kaldıracığı mülâhaza edilmektedir.

Yukarıda belirtilen hususlar çerçevesinde bir soru hazırlama ve inceleme rehberi oluşturulması ve bu rehberin, soru hazırlama ve incelemede görev alan uzmanlara ulaştırılması tavsiye edilmektedir. Eğer bu tür bir rehber varsa bu hususların da rehberde eklenmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Aktaş, Osman. "YDS Arapça Üzerine Eleştirel Bir Değerlendirme". *Bozok Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 19/19 (Haziran 2021), 147-167. <https://doi.org/10.51553/bozifder.873097>
- Günday, Hüseyin. "Arapça-Türkçe Leksikografiye Dair Bir Tenkit Yazısı: Serdar Mutçalı'nın Arapça-Türkçe Sözlük Örneği". *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 21/2 (Haziran 2012), 141-197.
- Hamlâvî, Ahmed. *Şeze'l-urf fi fenni's-sarf*. Riyad: Mektebetü'l-maârif, 2001.
- Harder, Ernst. *Gaspey-Otto-Sauer Metodu: Modern Arapça Grameri*. çev. Ekrem Sarıkçıoğlu. İstanbul: Otağ Yayınları, 1982.
- İbn Cinnî, Ebü'l-Feth Osmân b. Cinî el-Mevsilî. *Şerhu't-Tasrîfi'l-mülûkî*. thk. Dîzîrîh Sakkal. Beyrut: Dârü'l-fikri'l-Arabî, 1419/1998.

ÖSYM. “YDS Çıkış Sorular”. Erişim 04 Eylül 2021.
<https://www.osym.gov.tr/TR,15073/yds-cikmis-sorular.html>

Özay, İbrahim. *Açıklamalı Örneklerle Kıps Arapça Soru Bankası*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım, 2007.

Râcihî, Abduh. *et-Tatbîku's-sarfî*. Beyrut: Dârü'n-nehdati'l-Arabiyye, 1393/1973.

Tural, Hüseyin. *Temel Sarf Bilgileri*. İstanbul: Ensar Neşriyat, 2011.

Wikipedia. “علامة التشكيل”. Erişim 05 Eylül 2021.
https://ar.wikipedia.org/w/index.php?title=علامة_التشكيل&oldid=53662220

